

Dosarul nr. 2r-188/2022  
2-13142556-01-2r-06042022

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana (jud: S. Papuha)  
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Panov, M. Anton, I. Secrieru)

## DECIZIE

20 aprilie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al  
Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul  
judecătorii

Galina Stratulat  
Mariana Pitic  
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Redrex & Co”, reprezentată de avocatul Nicolae Leșan,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Redrex & Co” împotriva Instituției Publice „Agenția Servicii Publice”, notar public Olga Condorachi, Primăria Rădoaia, Consiliul sătesc Rădoaia, intervenienții accesorii SRL „Saverin Prim” și Constantin Medvițchi cu privire la repararea prejudiciului cauzat și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 30 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău de respingere a cererii de scutire de la plata taxei de stat și de a nu da curs apelului, încheierii din 27 ianuarie 2022 de respingere a cererii de amânare a achitării de achitare a taxei de stat și de a nu da curs apelului, și încheierii din 24 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău de restituire a apelului,

### c o n s t a t ă :

La 15 octombrie 2013, SRL „Redrex & Co” a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎS „Cadastru” (actual IP „Agenția Servicii Publice”), notar public Olga Condorachi, Primăria Rădoaia, Consiliul sătesc Rădoaia cu privire la repararea prejudiciului cauzat și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheiere protocolară din 05 decembrie 2017 au fost atrași în proces intervenienții accesorii SRL „Saverin Prim” și Constantin Medvițchi (f.d.221, Vol. I).

Prin hotărârea din 13 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana s-a respins acțiunea ca fiind neîntemeiată. S-a încasat de la SRL „Redrex & Co” în folosul Primăriei Rădoaia, Consiliul sătesc Rădoaia suma de 15 247 de lei, cu titlu de cheltuieli de judecată.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la data de 09 august 2021, avocatul Nicolae Leșan, în interesele apelantei SRL „Redrex & Co”, a declarat apel, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă.

Prin încheierea din 14 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de avocatul Nicolae Leșan, în interesele apelantei SRL „Redrex & Co”. S-a comunicat avocatului Nicolae Leșan că necesită să prezinte, în

cancelaria Curții de Apel Chișinău, cererea de apel motivată cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul și probele invocate în susținerea apelului, dovada de plată a taxei de stat în sumă de 22 522,50 de lei, pentru ce i s-a acordat un termen de 10 zile din momentul recepționării încheieri să lichideze neajunsurile menționate. În caz contrar cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită conform art. 369 alin. (1) Cod de procedură civilă.

La 28 decembrie 2021, avocatul Nicolae Leșan, în interesele apelantei SRL „Redrex & Co”, prin intermediul oficiului poștal, a înlăturat parțial neajunsurile, a depus cerere de apel motivată, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral. Concomitent a solicitat scutirea integrală de la plata taxei de stat în temeiul art. 85 alin. (1), lit. a) Cod de procedură civilă (f.d. 150-160, Vol. II).

Prin încheierea din 30 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea avocatului Nicolae Leșan, în interesele apelantei SRL „Redrex & Co” privind scutirea apelantei de la plata taxei de stat. Nu s-a dat curs cererii de apel depuse de avocatul Nicolae Leșan, în interesele apelantei SRL „Redrex & Co”. S-a comunicat avocatului Nicolae Leșan, în interesele apelantei SRL „Redrex & Co”, că necesită să prezinte, în cancelaria Curții de Apel Chișinău, dovada de plată a taxei de stat în sumă de 22 522,50 de lei și că i se acordă termen de 10 zile din momentul recepționării încheieri să lichideze neajunsul menționat. În caz contrar cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită conform art. 369 alin. (1) Cod de procedură civilă.

La 25 ianuarie 2022, în interiorul termenului acordat de 10 zile, dat fiind faptul că încheierea din 30 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost recepționată la 17 ianuarie 2022 fapt confirmat prin extrasul de pe poșta electronică (f.d. 165, Vol. II), avocatul Nicolae Leșan, în interesele apelantei SRL „Redrex & Co”, a depus cerere privind amânarea plății taxei de stat (f.d. 166-167, Vol. II).

Prin încheierea din 27 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea avocatului Nicolae Leșan, în interesele apelantei SRL „Redrex & Co” privind amânarea achitării taxei de stat. S-a comunicat avocatului Nicolae Leșan că necesită să prezinte, în cancelaria Curții de Apel Chișinău, dovada de plată a taxei de stat în sumă de 22 522,50 de lei și că i se acordă termen de 10 zile din momentul recepționării încheierii să lichideze neajunsurile menționate. În caz contrar cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită conform art. 369 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Prin încheierea din 24 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depusă de avocatul Nicolae Leșan, în interesele apelantei SRL „Redrex & Co”, pentru neîndeplinirea indicațiilor instanței de apel, expuse în încheierea din 27 ianuarie 2022.

La 09 martie 2022, SRL „Redrex & Co”, reprezentată de avocatul Nicolae Leșan, a declarat recurs, solicitând casarea încheierii din 30 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea de scutire de la plata taxei de stat și nu s-a dat curs cererii de apel; casarea încheierii din 27 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea de amânare a achitării taxei de stat și nu s-a dat curs cererii de apel și casarea încheierii din 24 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a restituit cererea de apel depusă de avocatul Nicolae Leșan, în interesele apelantei SRL „Redrex & Co”, pentru neîndeplinirea indicațiilor instanței de apel expuse în încheierea din 27 ianuarie 2022.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel potrivit soluțiilor formaliste date cererilor despre scutire de la plata taxei de stat, ulterior și despre amânarea plății taxei de stat - a ignorat prevederile art. 5 Cod de procedură civilă, precum și prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale; sau - respingerea cererilor apelantei, s-a materializat indubitabil la îngrădirea accesului la un tribunal - fapt ce în consecință atestă o încălcare a prevederilor art. 6 § 1 din Convenție.

Totodată, a specificat că instanța de apel a ignorat cererea apelantei despre acordarea termenului suplimentar la termenul acordat potrivit încheierii Curții de Apel Chișinău din data de 27 ianuarie 2022, lăsând-o fără examinare/ soluționare, ceea ce atestă, că soluția instanței de apel despre restituirea apelului, este una contrară procedurii, nefiind admisibilă în condițiile neexaminării/ nesoluționării cererii părții apelante, despre acordarea termenului suplimentar.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 24 februarie 2022.

Materialele cauzei atestă expedierea participanților la proces a copiei încheierii motivate prin scrisoarea de însoțire din 04 martie 2022 (f.d. 180, Vol. II), astfel, recursul declarat la 09 martie 2022, este în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În sensul art. 423 alin. (2) Cod de procedură civilă, împotriva celorlalte încheieri pronunțate în primă instanță nu se poate face recurs decât odată cu fondul cauzei.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierilor instanțelor de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427, lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Examinând recursul declarat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră neîntemeiat și care urmează a fi respins, cu menținerea încheierilor contestate, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 364 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

Art. 365 alin. (4) din Codul de procedură civilă prevede că, la cererea de apel se anexează dovada de plată a taxei de stat dacă apelul se impune cu taxă.

În conformitate cu art. 83 din Codul de procedură civilă, taxa de stat reprezintă o sumă care se percepe, în temeiul legii, de către instanța judecătorească în beneficiul statului de la persoanele în ale căror interese se exercită actele procedurale de judecare a cauzei civile sau cărora li se eliberează copii de pe documente din dosar.

În acțiunile patrimoniale, taxa de stat se determină în funcție de caracterul și valoarea acțiunii, iar în acțiunile nepatrimoniale și în alte cazuri prevăzute de lege, în proporții fixe, conform Legii taxei de stat.

Mai mult, art. 84 din Codul de procedură civilă, stabilește că se impune cu taxă de stat fiecare cerere de chemare în judecată (inițială și reconvențională), cererea intervenientului principal, cererea vizând cauzele cu procedură specială, cererea de eliberare a ordonanței judecătorești, cererea de declarare a insolvenței, cererea de eliberare a titlului executoriu privind executarea hotărârilor arbitrale, cererea de apel, cererea de recurs, precum și cererea de eliberare a copiilor (duplicatelor) de pe actele judecătorești.

În acord cu art. 3 alin. (1) lit. a) și lit. j) din Legea taxei de stat nr. 1216-XII din 03 decembrie 1992, tarifele taxei de stat se stabilesc la următoarele cantumuri pentru cererile de chemare în judecată privitor la litigiile cu caracter patrimonial, cererile de contestare a unui titlu executoriu sau a unui alt document prin care încasarea se produce în mod incontestabil în mărime de 3% din valoarea acțiunii sau din suma încasată, dar nu mai puțin de 150 lei și nu mai mult de 25 000 lei de la persoanele fizice și nu mai puțin de 270 lei și nu mai mult de 50 000 lei de la persoanele juridice. Pentru cererile de apel împotriva hotărârilor instanțelor judecătorești taxa de stat este de 75% din taxa ce urmează a plătită la depunerea cererii de chemare în judecată sau altei cereri (plângeri), iar în cazul litigiilor cu caracter patrimonial -75% din taxa calculate din suma contestată.

Art. 85 alin. (4) din Codul de procedură civilă, statuează că în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1), care prevede că, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

După cum rezultă din actele cauzei, la 13 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana prin hotărâre a respins acțiunea ca fiind neîntemeiată. A încasat de la SRL „Redrex & Co” în folosul Primăriei Rădoaia, Consiliul sătesc Rădoaia suma de 15 247 de lei, cu titlu de cheltuieli de judecată.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la data de 09 august 2021, avocatul Nicolae Leșan, în interesele apelantei SRL „Redrex & Co”, a declarat apel, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă.

Prin încheierea din 14 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de avocatul Nicolae Leșan, în interesele apelantei SRL „Redrex & Co”. S-a comunicat avocatului Nicolae Leșan că necesită să prezinte, în cancelaria Curții de Apel Chișinău, cererea de apel motivată cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul și probele invocate în susținerea apelului, dovada de plată a taxei de stat în sumă de 22 522,50 de lei, pentru ce i s-a acordat un termen de 10 zile din momentul recepționării încheierii să lichideze neajunsurile menționate. În caz contrar cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită conform art. 369 alin. (1) Cod de procedură civilă.

La 28 decembrie 2021, avocatul Nicolae Leșan, în interesele apelantei SRL „Redrex & Co”, prin intermediul oficiului poștal, a înlăturat parțial neajunsurile, a depus cerere de apel motivată, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral. Concomitent a solicitat scutirea integrală de la plata taxei de stat în temeiul art. 85 alin. (1), lit. a) Cod de procedură civilă (f.d. 150-160, Vol. II).

Prin încheierea din 30 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea avocatului Nicolae Leșan, în interesele apelantei SRL „Redrex & Co” privind scutirea apelantei de la plata taxei de stat. Nu s-a dat curs cererii de apel depuse de avocatul Nicolae Leșan, în interesele apelantei SRL „Redrex & Co”. S-a comunicat avocatului Nicolae Leșan, în interesele apelantei SRL „Redrex & Co”, că necesită să prezinte, în cancelaria Curții de Apel Chișinău, dovada de plată a taxei de stat în sumă de 22 522,50 de lei și că i se acordă termen de 10 zile din momentul recepționării încheierii să lichideze neajunsul menționat. În caz contrar cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită conform art. 369 alin. (1) Cod de procedură civilă.

La 25 ianuarie 2022, în interiorul termenului acordat de 10 zile, dat fiind faptul că încheierea din 30 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost recepționată la 17 ianuarie 2022 fapt confirmat prin extrasul de pe poșta electronică (f.d. 165, Vol. II), avocatul Nicolae Leșan, în interesele apelantei SRL „Redrex & Co”, a depus cerere privind amânarea plății taxei de stat (f.d. 166-167, Vol. II).

Prin încheierea din 27 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea avocatului Nicolae Leșan, în interesele apelantei SRL „Redrex & Co” privind amânarea achitării taxei de stat. S-a comunicat avocatului Nicolae Leșan că necesită să prezinte, în cancelaria Curții de Apel Chișinău, dovada de plată a taxei de stat în sumă de 22 522,50 de lei și că i se acordă termen de 10 zile din momentul recepționării încheierii să lichideze neajunsurile menționate. În caz contrar cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită conform art. 369 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Prin încheierea din 24 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depusă de avocatul Nicolae Leșan, în interesele apelantei SRL „Redrex & Co”, pentru neîndeplinirea indicațiilor instanței de apel, expuse în încheierea din 27 ianuarie 2022.

La caz, instanța de recurs notează că din conținutul încheierii din 30 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău rezultă că respingerea cererii de scutire de la plata taxei de stat a fost generată de faptul că argumentele părții apelante fiind neîntemeiate, motivele invocate purtând un caracter declarativ.

De altfel, din conținutul încheierii din 27 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău rezultă că respingerea cererii de amânare a achitării taxei de stat a fost generată de faptul că nu au fost anexate la cerere probe ce ar confirma starea materială reală și imposibilitatea de achitare a taxei de stat, neîntrunind astfel exigențele art. 86 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Așadar, prin prisma art. 85 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, care statuează că de taxă de stat pentru judecarea cauzelor civile se scutesc reclamanții în acțiunile de reparație a prejudiciului material și/sau moral cauzat prin infracțiune, sunt scutiți doar reclamanții la depunerea cererii de chemare în judecată.

În sensul art. 86 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecătorul, până la acceptarea cererii de chemare în judecată, soluționează cererile părților privind

amânarea sau eşalonarea plății taxei de stat ținând cont de situația lor materială. Dacă reclamantul nu a plătit în termen taxa de stat, instanța scoate cererea de pe rol.

La caz, Colegiul învederează că sarcina părților care solicită scutirea de la plata taxei de stat vizează și obligația de prezentare a înscrisurilor și altor dovezi, care să confirme imposibilitatea acumulării sumei necesare pentru achitarea taxei de stat.

Respectiv, actele cauzei cert denotă că apelanta nu a prezentat probe pentru a confirma faptul imposibilității achitării taxei de stat.

În circumstanțele stabilite, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că încheierile recurate (de respingere a cererii de scutire de la plata taxei de stat și de amânare a achitării taxei de stat) sunt emise în conformitate cu normele de drept procedural care reglementează acțiunile instanței de apel la acea stadiu a procesului.

Instanța de apel întemeiat a restituit cererea de apel declarată de SRL „Redrex & Co”, reprezentată de avocatul Nicolae Leșan, pe motiv că nu a înlăturat neajunsurile în termenul limită stabilit prin încheierea din 27 ianuarie 2022, în cazul în care apelanta a beneficiat de termen suficient pentru a înlătura neajunsurile, și anume, pentru a prezenta dovada de achitare a taxei de stat.

Totodată, instanța de apel corect a respins cererea de scutire de la plata taxei de stat și de la amânarea taxei de stat, și nu a dat curs cererii de apel declarate, or, la cererea de apel nu au fost anexate probe suficiente care să ateste situația materială dificilă a acesteia.

Prin urmare, instanța de apel corect a ajuns la concluzia că apelanta nu a prezentat probe concludente ce ar demonstra lipsa surselor financiare, care ar servi drept temei pentru scutirea de la achitarea taxei de stat și/ sau amânare de la achitarea taxei de stat, contrar prevederilor art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care statuează că fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

În acest sens, instanța de recurs notează că apelanta, solicitând scutirea de la plata taxei de stat și respectiv amânarea achitării taxei de stat, urma să prezinte documente justificative în vederea confirmării stării financiare dificile, ce împiedică achitarea taxei de stat la depunerea cererii de apel.

Astfel, este cert că apelanta nu a demonstrat prin probe pertinente starea financiară precară și, drept consecință, se constată că instanța de apel întemeiat a respins cererea cu privire la scutirea de la plata taxei de stat și de amânare a achitării taxei de stat, în lipsa probelor ce ar demonstra incontestabil o situație materială dificilă. Iar, probele prezentate în justificarea cererii sunt insuficiente pentru a considera că aceasta este în imposibilitate de a achita taxa de stat.

În aceeași ordine de idei, Colegiul specifică că instanța de apel nu a îngădit dreptul apelantei SRL „Redrex & Co”, de acces liber la justiție și a întreprins toate măsurile posibile în vederea aducerii la cunoștința ei a încheierii din 27 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care nu i s-a dat curs cererii de apel, fiind expediată avocatului Nicolae Leșan, reprezentat al SRL „Redrex & Co”, prin email la adresa lesan.nicolae@rambler.ru (adresa indicată în cererea de apel nemotivată f.d. 136, Vol. II, în amendament f.d. 150, Vol. II, și în cererea privind amânarea taxei de stat f.d. 166, Vol. II), la data de 09 februarie 2022 (f.d. 171, Vol. II), prin urmare termenul limită fiind 21 februarie 2022 inclusiv, (dat fiind faptul că 19 februarie – 20 februarie 2022 au fost zile nelucrătoare).

Or, contrar acestui fapt, la 22 februarie 2022, ora 17:32, prin intermediul poștei electronice, avocatul Nicolae Leșan, în interesele apelantei SRL „Redrex & Co”, a depus cerere privind prelungirea termenului pentru plata taxei de stat (f.d. 172-173, Vol. II).

În speță, se reține că avocatul Nicolae Leșan, reprezentat al SRL „Redrex & Co”, a recepționat încheierea de a nu da curs apelului, dar sub nici o formă nu a lichidat neajunsul apelului în termenul acordat de instanță, termenul limită fiind 21 februarie 2022 inclusiv (dat fiind faptul că 19 februarie – 20 februarie 2022 au fost zile nelucrătoare).

Concomitent, este cert că termenul privind lichidarea neajunsurilor, urmează a fi calculat anume din data de 09 februarie 2022, data când a fost expediată prin email încheierea de a nu da curs cererii de apel, în situația în care citația sau înștiințarea se expediază autorităților publice, persoanelor juridice de drept privat și avocaților prin telefax, posta electronică sau prin orice alt mijloc de comunicare ce asigură transmiterea și confirmarea primirii acestor acte.

În atare circumstanțe, Colegiul consideră neîntemeiat argumentul reprezentantului recurentului precum că instanța de apel nu a examinat cererea sa de prelungire a termenului, ori, avocatul Nicolae Leșan, reprezentat al SRL „Redrex & Co”, fără a invoca careva motive, în termenul fixat de instanță, nu a prezentat dovada achitării taxei de stat, iar cererea privind prelungirea termenului de achitare a fost depusă peste termenul acordat de către instanță.

În plus, avocatul Nicolae Leșan, reprezentat al SRL „Redrex & Co”, contrar prevederilor art. 112 alin. (3) și art. 115 Cod de procedură civilă, în interiorul termenului acordat, pe lângă faptul că nu a invocat careva motive de imposibilitate cu privire la lichidarea tuturor neajunsurilor cererii de apel, nici nu a solicitat prelungirea termenului stabilit de instanță, or, solicitarea de prelungire a fost depusă peste termenul acordat de instanță.

Subsidiar, se impune a învedera că avocatul Nicolae Leșan era obligat să cunoască și să înțeleagă consecințele inacțiunii sale, având în vedere că cadrul legal, la acest compartiment, este clar, simplu și lipsit de obscuritate.

Distinct de cele relatate, instanța de recurs reține că Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin practica sa constantă de nenumărate ori a precizat că dreptul de acces la un tribunal nu este un drept absolut (cauza Golder împotriva Regatului Unit §-36 din 21 februarie 1975), ci unul care poate implica anumite limitări din partea statelor contractante, în funcție de nevoile și resursele comunității și ale indivizilor (Ashingdane împotriva Regatului Unit, 28 mai 1985).

În atare circumstanțe, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că încheierea de restituire a cererii de apel a fost adoptată în conformitate cu normele de drept procedural care reglementau acțiunile instanței la acea fază a procesului.

În susținerea acestei concluzii urmează a reține și prevederile art. 368, alin. (1) Cod de procedură civilă, care statuează că dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Pornind de la prevederile normelor de drept menționate, Colegiul conchide că instanța de apel corect nu a dat curs cererii de apel și ulterior a restituit cererea de

apel, în cazul în care apelantul nu s-a conformat dispozițiilor din încheierile prin care nu s-a dat curs cererii de apel.

Așadar din actele cauzei cert se denotă că termenul limită de înlăturare a neajunsurilor pentru apelanta a fost data de 21 februarie 2022, inclusiv.

Cu toate acestea, apelanta, în termenul acordat de instanță nu a înlăturat neajunsurile indicate în încheierea prin care nu s-a dat curs cererii de apel, ori, acesta nu a prezentat originalului dovezii de achitare a taxei de stat.

În conformitate cu prevederile art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În sensul art. 111 Cod de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

În temeiul art. 112 alin. (4) Cod de procedură civilă, dacă actul de procedură trebuie efectuat nemijlocit în instanța judecătorească ori în o altă organizație, termenul se consideră expirat la ora care încheie programul lor sau la care încetează operațiunile respective.

Astfel, în cazul în care instanța de apel a stabilit data și ora până la care trebuie efectuată acțiunea procesuală, partea care trebuie să o execute are obligația de a îndeplini acțiunea respectivă până la data și ora indicată în actul de dispoziție judecătorească. Termenul imperativ stabilit de către instanța de judecată este unul obligatoriu și peremptoriu, aceluși prevăzut de lege.

Art. 113 Cod de procedură civilă, statuează că dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Prin urmare, se reține că avocatul Nicolae Leșan, reprezentat al SRL „Redrex & Co”, nu a dat dovadă de diligență și bună-credință în realizarea drepturilor sale procesuale și nu a executat indicațiile date de instanță prin încheierea din 27 ianuarie 2022, și anume nu a prezentat dovada achitării taxei de stat în termenul stabilit, manifestând o neglijență față de indicațiile instanței.

Așadar, neîndeplinirea indicațiilor din încheierea de a nu da curs, în termenul stabilit, are ca efect pierderea unui drept procedural ce nu a fost exercitat în termenul legal imperativ, fără a aduce atingere dreptului subiectiv civil.

Colegiul învederează că conform jurisprudenței CtEDO (Ghirea contra Moldovei, cererea nr. 15778/05, hotărârea definitivă din 26 septembrie 2012), principiul egalității armelor este unul din elementele noțiunii mult mai largi a procesului echitabil, care prevede că fiecare parte trebuie să beneficieze de o

posibilitate rezonabilă de a prezenta cauza sa în condiții care să nu-i plaseze într-o situație net dezavantajoasă în raport cu partea adversă. Curtea notează că aplicarea regulilor privind termenele de procedură este susceptibilă de a încălca principiul egalității armelor, în măsura în care fiecare dintre părți nu se vor bucura de aceleași mijloace pentru a prezenta argumentele sale (Varnima Corporation International S.A. vs Grecia, nr. 48906/06, §27, 28 mai 2009; Ben Naceur vs Franța, nr. 63879/00, §32, 03 octombrie 2006; Wynen contra Belgiei, nr. 32576/96, §32, CtEDO 2002-VIII).

În circumstanțele expuse se impune concluzia, că însuși apelantul nu a respectat drepturile sale procedurale și s-a eschivat de la îndeplinirea actelor de procedură în măsura stabilită de normele de drept procedural, ca ulterior să invoce încălcarea drepturilor sale. Or, părțile urmează să-și valorifice drepturile garantate de lege în termenul stabilit, aspect specific și speței deoarece, în conformitate cu art. 27 alin. (1) Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Ca consecință, nelichidarea neajunsurilor expuse în încheierea de a nu da curs de către apelant, în circumstanțele descrise și în termenul stabilit de instanță, a impus adoptarea soluției de restituire a cererii de apel, în cazul în care conform dispozițiilor art. 14 și 16 din Codul de procedură civilă, în lumina interpretărilor date de CtEDO principiului preeminenței dreptului, actele de dispoziție judecătorească, în speță, încheierea instanței potrivit căreia s-a instituit termen de prezentare a unor înscrisuri necesare pentru a fi dat curs apelului și a asigura o bună și normală derulare a procedurii, este obligatorie atât pentru participanții la proces, cât și pentru instanța de judecată, care a emis actul în cauză, obligație ce se regăsește și în principiile fundamentale a procedurii civile.

Deci, instanța de apel nu a dispus de o altă soluție legală, decât de a restitui cererea de apel, din motivul neînlăturării neajunsurilor indicate în încheierea, prin care nu s-a dat curs cererii de apel în termenul stabilit. Or, exonerarea arbitrară a apelantului de sancțiunile procedurale stabilite de prevederile legale precitate, în sensul prevederilor art. 10 Cod de procedură civilă, afectează exigențele unui proces echitabil în sensul art. 6 CEDO, conform cărora instanța de judecată are obligația de a asigura aparențele de imparțialitate și de a nu admite acte de intervenție arbitrară în favoarea sau defavoarea uneia din părți, având obligația concretizată și de jurisprudența Curții Constituționale, potrivit căreia una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor, stabilite de Constituție și legi, or, instanțele de judecată nefiind o excepție în acest sens.

În acest sens, Colegiul consideră necesar de a reitera că conform art. 2 alin. (1) Cod de procedură civilă, procedura de judecare a cauzelor civile în instanțele judecătorești de drept comun și în cele specializate este stabilită de [...] Constituția Republicii Moldova, de prezentul Cod și de alte legi organice.

Normele de drept procedural civil din alte legi trebuie să corespundă dispozițiilor fundamentale ale Constituției Republicii Moldova și prezentului Cod. Totodată, potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 3 din 20.01.2015, §41 importanța principiului legalității presupune ca legea să fie respectată, această

exigență există nu doar pentru indivizi, dar în egală măsură și pentru autoritățile publice și private, în măsura în care legalitatea vizează actele agenților publici, exigența este ca aceștia să acționeze în limitele atribuțiilor care le-au fost conferite de lege, motiv din care, părțile în proces nu sunt scutite de obligațiile procesuale pozitive întru exercitarea corespunzătoare a obligațiilor legale. Or, în speță, apelantul nu a depus suficientă diligență, în vederea exercitării obligațiilor procedurale avute.

Astfel, Colegiul consideră că instanța de apel întemeiat a emis încheierea din 24 februarie 2022, în cazul în care apelanta nu și-a exercitat în volum deplin drepturile procedurale, iar ca consecință a curmat în mod legal orice abuz din partea acestuia.

Cu referire la alegațiile recurente în privința îngrădirii dreptului de acces liber la justiție, Colegiul învederează că cererea privind scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel și cererea de amânare a achitării taxei de stat sunt neîntemeiate și corect au fost respinse de instanța de apel, în situația în care acesta nu a anexat la cerere probe ce confirmă argumentul referitor la imposibilitatea achitării plății taxei de stat parțial sau integral, astfel, nefiind întrunite condițiile art. 85 și 86 Cod de procedură civilă.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierile instanței de apel sunt întemeiate și legale, iar argumentele invocate de recurent sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierile instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Redrex & Co”, reprezentată de avocatul Nicolae Leșan.

Se menține încheierea din 30 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău de respingere a cererii de scutire de la plata taxei de stat și de a nu da curs apelului, încheierea din 27 ianuarie 2022 de respingere a cererii de amânare a achitării de achitare a taxei de stat și de a nu da curs apelului, și încheierea din 24 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău de restituire a apelului, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Redrex & Co” împotriva Instituției Publice „Agenția Servicii Publice”, notar public Olga Condorachi, Primăria Rădoaia, Consiliul sătesc Rădoaia, intervenienții accesorii SRL „Saverin Prim” și Constantin Medvițchi cu privire la repararea prejudiciului cauzat și încasarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,  
judecătorul

Galina Stratulat

judecătorii

Mariana Pitic

Victor Burduh